

Pirkkalan ympäristöyhdistys ry:n lausunto Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta

Pirkkalan ympäristöyhdistys näkee Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksessa luonnon monimuotoisuuden kannalta myönteisinä elementteinä mm. monipuolisen kasvilajiston suosimisen istutuksissa, ohjeet puuston säilyttämiseksi rakennetussa ympäristössä sekä pidättäytymisen hakkuista lintujen pesimäaikana. Pirkkalan luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen ja ekosysteemipalvelujen heikkenemisen pysäyttäminen, jonka kunta on LUMO-ohjelmassa asettanut päämääräkseen, vaatii kuitenkin luonnon huomioimista rakentamisessa myös muilla tavoin.

Pirkkalan ympäristöyhdistys toivoo kohtaan 6 § (*"Kaikissa istutuksissa (mukaan lukien viherkatot) tulee suosia paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa, monipuolista kasvilajistoa, joka esiintyy luontaisella levinneisyysalueellaan tai leviämispotentiaalillaan. Helposti ympäristöön leviäviä vierasperäisiä lajeja on vältettävä."*) lisäystä, jossa käy ilmi, että tämä monimuotoisuutta tukeva linjaus koskee myös nurmialueita. Pölyttäjiä ajatellen lyhyeksi leikatut puistonurmet sopivat huonosti yhteen monimuotoisuuden säilyttämiseen tähtäävien tavoitteiden kanssa.

Lintuturvallisuus tulisi huomioida kaikessa rakentamisessa, koska ikkunatörmäykset ovat BirdLife Suomen ja Luonnontieteellisen keskusmuseon arvion mukaan jopa merkittävin ihmistoiminnan aiheuttama kuolinsyy Suomen linnuille. Täten esim. peililasin ja muiden voimakkaasti heijastavien pintojen käytöstä tulisi pidättäytyä kaikessa rakentamisessa kokonaan. Jos heijastavia pintoja on, lintujen törmäyksiä niihin tulee estää ritilöillä, säleiköillä, rasteroinnilla tai kuvioilla. Nämä ratkaisut voidaan toteuttaa arkkitehtonisesti tyylikkäästi ja luontevasti ympäristöön sopiviksi. Myös kaihtimet tai läpikuultavat verhot ovat yksinkertainen ja helppo tapa estää törmäyksiä esimerkiksi kunnan omissa rakennuksissa tai yrityskiinteistöissä (Kts. oheinen liite: Helsingin kaupungin julkaisema Lintuturvallisen rakentamisen ohje). Uusiin kunnan rakennuksiin tulisi pyrkiä rakentamaan tekopesiä pääskysille. Tämä suhteellisen vaivaton toimenpide voisi merkittävästi auttaa esim. erittäin uhanalaisiksi luokiteltujen räystä- ja tervapääskyjen sekä vaarantuneiden haarapääskyjen pesintöjä Pirkkalassa.

Pirkkalan ympäristöyhdistys pitää myönteisenä luonnoksen lähtökohtaa, jonka mukaan rakennetussa ympäristössä *"puustoa tulee säilyttää mahdollisimman paljon"* (28 §). Tässä kohtaa tulisi vielä aivan erikseen huomioida erityisesti vanhat puut, jotka ovat tärkeitä paitsi monille sienijä- ja hyönteislajeille myös monille linnuille, kuten erittäin uhanalaiselle hömötiäiselle ja vaarantuneelle töyhtötiäiselle samoin kuin lepakoille. Vanhat puut tarjoavat paitsi ravintoa myös asuinpaikkoja eri lajeille. Yksittäistenkin vanhojen puiden arvo on tässä suhteessa tärkeä.

Monimuotoisuuden säilyttämiseksi tilanteissa, joissa puita ollaan kaatamassa tai ne ovat kaatuneet myrskyssä, tulisi huomioida vaihtoehtoina esim. latvuksen leikkaaminen, pötkelön jättäminen pystyyn tai kaatuneiden puiden jättäminen maapuuksi. Ympäristöyhdistys ehdottaa myös vanhojen puiden luontoarvojen selvittämistä tilanteissa, joissa vanhojen puiden kaatamista suunnitellaan.

Vanhojen puiden ja lahoppuun lisäksi erityisen arvokkaita luonnon monimuotoisuuden kannalta ovat risukot ja pensaikot, jotka tarjoavat suojaa ja pesäpaikkoja linnuille ja nisäkkäille. Pirkkalan ympäristöyhdistys ehdottaa rakennusjärjestykseen mainintaa näiden säästämistä.

Kohdan 41 § *Julkisen ulkotilan valaistus osalta ("Julkisen ulkotilan valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovitettava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti häiritse alueen asukkaita, alueella liikkuvia tai naapurialueita.")* ympäristöyhdistys ehdottaa lisäystä, jossa mainitaan myös haitallisten häiriöiden välttäminen eläinten osalta. Erityisesti yli 3000 K valo (valkoinen, sinertävä, kylmä) aiheuttaa haittaa linnuille, kasveille ja nisäkkäille.

Koska Pirkkala on kuntana sitoutunut suunnitelmallisesti hillitsemään ilmastonmuutosta, tulisi tämä tavoite huomioida myös rakentamisratkaisussa. Tämän osalta Pirkkalan ympäristöyhdistys ehdottaa, että rakentamista pyrittäisiin ohjaamaan siihen suuntaan, että rakentamisessa suosittaisiin valkoisia kattoja mustien sijasta. Lumen määrän vähetessä sen albedo (heijastuskyky) heikkenee, ja tämä osaltaan lämmittää ilmakehää, koska säteet eivät heijastu takaisin vaan imeytyvät maahan. Tätä ongelmaa voidaan osaltaan kompensoida rakentamalla rakennuksiin valkoisia kattoja.